

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – „Prawa i wartości”

(2018/C 461/16)

Sprawozdawca generalny: François DECOSTER (FR/ALDE), wiceprzewodniczący regionu Hauts-de-France

Dokument źródłowy: COM(2018) 383 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Tytuł

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Prawa i Wartości”	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Prawa, Wartości i Obywatelstwo ”

Uzasadnienie

Nazwa programu musi być spójna z celami i wdrażanymi działaniami. Komponent „obywatelstwo” ma zaś kluczowe znaczenie w programie i z tego względu powinien pojawić się w jego nazwie.

Poprawka 2

Motyw 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Program „Prawa i Wartości” (zwany dalej „programem”) powinien umożliwić stworzenie efektu synergii w celu sprostania wyzwaniom, które są wspólne dla propagowania i ochrony wartości, oraz osiągnięcie wymiaru krytycznego, pozwalającego na uzyskanie konkretnych rezultatów w tym zakresie. Powinno się to udać dzięki wykorzystaniu pozytywnych doświadczeń zyskanych w ramach poprzednich programów. Pozwoli to w pełni wykorzystać potencjał efektu synergii i tym samym skuteczniej wspierać wspomniane obszary polityki i zwiększyć ich potencjał w zakresie dotarcia do ludności. Skuteczność programu wymaga uwzględnienia specyfiki poszczególnych obszarów polityki, ich różnych grup docelowych i ich szczególnych potrzeb przez zastosowanie indywidualnego podejścia.</p>	<p>Program „Prawa, Wartości i Obywatelstwo” (zwany dalej „programem”) powinien umożliwić stworzenie efektu synergii w celu sprostania wyzwaniom, które są wspólne dla propagowania i ochrony wartości, oraz osiągnięcie wymiaru krytycznego, pozwalającego na uzyskanie konkretnych rezultatów w tym zakresie. Powinno się to udać dzięki wykorzystaniu pozytywnych doświadczeń zyskanych w ramach poprzednich programów oraz opracowaniu nowych innowacyjnych działań. Pozwoli to w pełni wykorzystać potencjał efektu synergii i tym samym skuteczniej wspierać wspomniane obszary polityki i zwiększyć ich potencjał w zakresie dotarcia do ludności. Skuteczność programu wymaga uwzględnienia specyfiki poszczególnych obszarów polityki, ich różnych grup docelowych i ich szczególnych potrzeb przez zastosowanie indywidualnego podejścia.</p>

Uzasadnienie

Nie należy opierać się wyłącznie na istniejących działaniach, lecz opracować również nowe, sprzyjające wymianie dobrych praktyk i informacji oraz możliwym synergiom. Może to mieć miejsce na przykład w ramach realizacji programu wymiany i mobilności dla przedstawicieli samorządów lokalnych lub regionalnych bądź wprowadzenia „korespondentów europejskich” we wszystkich samorządach lokalnych i regionalnych w Europie.

Poprawka 3

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Przybliżenie Unii Europejskiej do jej obywateli wymaga różnorodnych działań i skoordynowanych wysiłków. Zbliżanie obywateli w ramach partnerstwa miast i sieci miast oraz wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w obszarach objętych programem przyczynią się do zwiększenia zaangażowania obywateli w społeczeństwie, a ostatecznie także ich udziału w życiu demokratycznym Unii. Jednocześnie działania wspierające, które promują wzajemne zrozumienie, różnorodność, dialog i poszanowanie innych, sprzyjają poczuciu przynależności i tożsamości europejskiej opartej na wspólnym zrozumieniu europejskich wartości, kultury, historii i dziedzictwa. Propagowanie większego poczucia przynależności do Unii i unijnych wartości jest szczególnie ważne w odniesieniu do obywateli regionów najbardziej oddalonych UE ze względu na odległość od kontynentalnej Europy.</p>	<p>Przybliżenie Unii Europejskiej do jej obywateli wymaga różnorodnych działań i skoordynowanych wysiłków. Zbliżanie obywateli w ramach partnerstwa miast i sieci miast lub projektów współpracy transgranicznej oraz wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych i regionalnych w obszarach objętych programem, a także szkolenia i informowanie przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych działających jako propagatorzy przyczynią się do zwiększenia zaangażowania obywateli w społeczeństwie, a ostatecznie także ich udziału w życiu demokratycznym Unii. Jednocześnie działania wspierające, które promują wzajemne zrozumienie, różnorodność, dialog i poszanowanie innych, sprzyjają poczuciu przynależności i tożsamości europejskiej opartej na wspólnym zrozumieniu europejskich wartości, kultury, historii i dziedzictwa. Propagowanie większego poczucia przynależności do Unii i unijnych wartości jest szczególnie ważne w odniesieniu do obywateli regionów najbardziej oddalonych UE ze względu na odległość od kontynentalnej Europy.</p>

Uzasadnienie

W programie „Prawa i Wartości” należy również uwzględnić projekty współpracy transgranicznej, ponieważ budują one poczucie wzajemnej przynależności, tożsamości europejskiej i przekraczania różnic między krajami. Władze lokalne i regionalne mają również kluczową rolę do odegrania w zwiększeniu zaangażowania obywatelskiego, dlatego muszą mieć dostęp do funduszy, zwłaszcza przeznaczonych na prawa obywateli i aktywność obywatelską. Program szkolenia i informowania przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych byłby doskonałym narzędziem pomagającym władzom lokalnym i regionalnym we wniesieniu wkładu w tym zakresie.

Poprawka 4

Motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Niezbędne są działania dotyczące pamięci o przeszłości i krytycznej refleksji na temat europejskiej pamięci historycznej, które pomogą uświadomić obywatelom wspólną historię, stanowiącą fundament wspólnej przyszłości, moralnego obowiązku i wspólnych wartości. Należy uwzględnić aspekty historyczne, kulturowe i międzykulturowe oraz istniejące powiązania między pamięcią o przeszłości a kształtowaniem tożsamości europejskiej i poczucia przynależności.</p>	<p>Niezbędne są działania dotyczące pamięci o przeszłości, krytycznej refleksji i kultywowania europejskiej pamięci historycznej oraz wspólnych wartości, które to działania pomogą uświadomić obywatelom wspólną historię i wartości, stanowiące fundament wspólnej przyszłości, wzajemnego zaufania, moralnego obowiązku i wspólnych wartości. Należy uwzględnić aspekty historyczne, kulturowe i międzykulturowe, a także wydarzenia lokalne i krajowe oraz istniejące powiązania między pamięcią o przeszłości a kształtowaniem tożsamości europejskiej i poczucia przynależności.</p>

Uzasadnienie

Obchody, podobnie jak obowiązek pamiętania, przyczyniają się do budowania wspólnej przyszłości i kształtowania tożsamości europejskiej, która musi opierać się na wzajemnym zaufaniu. Mogą to być na przykład obchody międzynarodowych świąt lub wydarzeń o charakterze bardziej lokalnym, które mogą wzmocnić poczucie przynależności europejskiej.

Poprawka 5

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Obywatele powinni być również bardziej świadomi swoich praw wynikających z obywatelstwa Unii i nie powinni obawiać się zamieszkania, studiowania, podejmowania pracy i wolontariatu w innym państwie członkowskim ani podróżowania do innego państwa członkowskiego, powinni też czuć się w stanie korzystać ze swoich praw obywatelskich i je egzekwować, móc liczyć na równy dostęp oraz pełną egzekwowalność i ochronę przysługujących im praw bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od tego, w którym państwie Unii akurat przebywają. Należy wspierać społeczeństwo obywatelskie celem propagowania i ochrony wspólnych wartości UE określonych w art. 2 TUE, podnoszenia świadomości w zakresie tych wartości oraz w przyczyniania się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii.</p>	<p>Obywatele powinni być również bardziej świadomi swoich praw wynikających z obywatelstwa Unii i nie powinni obawiać się zamieszkania, studiowania, podejmowania pracy i wolontariatu w innym państwie członkowskim ani podróżowania do innego państwa członkowskiego, powinni też czuć się w stanie korzystać ze swoich praw obywatelskich i je egzekwować, móc liczyć na równy dostęp oraz pełną egzekwowalność i ochronę przysługujących im praw bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od tego, w którym państwie Unii akurat przebywają. Należy wspierać społeczeństwo obywatelskie celem propagowania i ochrony wspólnych wartości UE określonych w art. 2 TUE, podnoszenia świadomości w zakresie tych wartości oraz w przyczyniania się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii. Należy wspierać władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia przedstawicielskie, które realizują działania w ramach programu „Prawa i Wartości”, zwłaszcza w obszarze promowania praw obywateli i ich aktywności obywatelskiej.</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne są beneficjentami środków z programu i mają kluczową rolę do odegrania, zwłaszcza w kwestii praw obywateli i aktywności obywatelskiej. Stowarzyszenia samorządów lokalnych i regionalnych odegrały wielką rolę w rozpowszechnianiu programu i nadal są jego częścią.

Poprawka 6

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Zgodnie z art. 8 i 10 TFUE wszystkie działania w ramach programu powinny wspierać uwzględnianie aspektu płci i celów związanych z niedyskryminacją.</p>	<p>Zgodnie z art. 8 i 10 TFUE wszystkie działania w ramach programu powinny wspierać uwzględnianie aspektu płci i celów związanych z niedyskryminacją. Założenia programu powinny obejmować specjalne warunki i działania, aby zagwarantować poszanowanie i stosowanie norm dotyczących parytetu kobiet i mężczyzn oraz zwalczanie wszelkich form dyskryminacji.</p>

Uzasadnienie

W programie i związanym z nim planie działania należy przewidzieć specjalne postanowienia, które pozwolą osiągnąć cele parytetu kobiet i mężczyzn oraz zwalczania dyskryminacji. Może to mieć na przykład formę kampanii informacyjnych, z zachowaniem równowagi między kobietami i mężczyznami uczestniczącymi w tych kampaniach oraz zagwarantowaniem obecności również przedstawicieli mniejszości o wrażliwym charakterze.

Poprawka 7

Motyw 18

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Niezależne organy zajmujące się prawami człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają istotną rolę w propagowaniu i ochronie wspólnych wartości Unii wynikających z art. 2 TUE oraz podnoszeniu świadomości na ten temat, jak również w przyczynianiu się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii, w tym tych zawartych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Jak wynika z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 18 kwietnia 2018 r., odpowiednie wsparcie finansowe ma kluczowe znaczenie dla tworzenia zrównoważonego środowiska sprzyjającego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w celu wzmocnienia ich roli i zapewnienia im możliwości wykonywania ich zadań w sposób niezależny i skuteczny. W ramach uzupełnienia działań podejmowanych na poziomie krajowym finansowanie UE powinno zatem przyczyniać się do wspierania niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz propagowania praw człowieka, do wzmocnienia ich pozycji i budowania ich potencjału, gdyż działalność takich organizacji przyczynia się do strategicznego egzekwowania praw wynikających z prawa UE i Karty praw podstawowych UE, między innymi dzięki ich funkcjom doradczym i strażniczym, a także do propagowania i ochrony wspólnych wartości Unii na poziomie krajowym i podnoszenia świadomości obywateli w tym zakresie.</p>	<p>Niezależne organy zajmujące się prawami człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają istotną rolę w propagowaniu i ochronie wspólnych wartości Unii wynikających z art. 2 TUE oraz podnoszeniu świadomości na ten temat, jak również w przyczynianiu się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii, w tym tych zawartych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Jak wynika z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 18 kwietnia 2018 r., odpowiednie i dostateczne wsparcie finansowe ma kluczowe znaczenie dla tworzenia zrównoważonego środowiska sprzyjającego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w celu wzmocnienia ich roli i zapewnienia im możliwości wykonywania ich zadań w sposób niezależny i skuteczny. W ramach uzupełnienia działań podejmowanych na poziomie krajowym finansowanie UE powinno zatem przyczyniać się do wspierania niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz propagowania praw człowieka, do wzmocnienia ich pozycji i budowania ich potencjału, gdyż działalność takich organizacji przyczynia się do strategicznego egzekwowania praw wynikających z prawa UE i Karty praw podstawowych UE, między innymi dzięki ich funkcjom doradczym i strażniczym, a także do propagowania i ochrony wspólnych wartości Unii na poziomie krajowym i podnoszenia świadomości obywateli w tym zakresie.</p>

Uzasadnienie

Ważne jest, aby przewidzieć budżet, który pozwoli wspierać jak największą liczbę przedstawionych projektów, tak aby uniknąć frustracji i zachęcać interesariuszy do podejmowania inicjatyw.

Poprawka 8

Motyw 21

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>W celu zapewnienia skutecznego przydziału środków z budżetu ogólnego Unii należy zapewnić europejską wartość dodaną wszystkich realizowanych działań, ich komplementarność z działaniami państw członkowskich, przy jednoczesnym dążeniu do spójności, komplementarności i synergii z programami finansowania wspierającymi ściśle ze sobą powiązane obszary polityki, w szczególności te uwzględnione w Funduszu „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” – a tym samym z programem „Wymiar Sprawiedliwości” – jak również z programami „Kreatywna Europa” i Erasmus +, aby wykorzystać potencjał wzajemnego oddziaływania sektora kultury, sektora kreatywnego, mediów, sztuki i edukacji. Należy stworzyć efekt synergii z innymi europejskimi programami finansowania, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia, rynku wewnętrznego, przedsiębiorstw, młodzieży, zdrowia, obywatelstwa, sprawiedliwości, migracji, bezpieczeństwa, badań naukowych, innowacji, technologii, przemysłu, spójności, turystyki, stosunków zewnętrznych, handlu i rozwoju.</p>	<p>W celu zapewnienia skutecznego przydziału środków z budżetu ogólnego Unii należy zapewnić europejską wartość dodaną wszystkich realizowanych działań, ich komplementarność z działaniami państw członkowskich oraz samorządów lokalnych i regionalnych, zgodnie z zasadą aktywnej pomocniczości, przy jednoczesnym dążeniu do spójności, komplementarności i synergii z programami finansowania wspierającymi ściśle ze sobą powiązane obszary polityki, w szczególności te uwzględnione w Funduszu „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” – a tym samym z programem „Wymiar Sprawiedliwości” – jak również z programami „Kreatywna Europa” i Erasmus +, aby wykorzystać potencjał wzajemnego oddziaływania sektora kultury, sektora kreatywnego, mediów, sztuki i edukacji. Należy stworzyć efekt synergii z innymi europejskimi programami finansowania, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia, rynku wewnętrznego, przedsiębiorstw, młodzieży, zdrowia, obywatelstwa, sprawiedliwości, migracji, bezpieczeństwa, badań naukowych, innowacji, technologii, przemysłu, spójności, turystyki, stosunków zewnętrznych, handlu i rozwoju, oraz sprzyjać rozwojowi nowych synergii dzięki wdrażaniu innowacyjnych działań przekrojowych.</p>

Uzasadnienie

Samorządy lokalne i regionalne również są aktywne, i państwa i Unia Europejska powinny uwzględnić ich działania w celu zapewnienia globalnej spójności, komplementarności i synergii.

W dniu 10 lipca br. grupa zadaniowa ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” przedstawiła swoje wnioski, w których zaleca nowe podejście w postaci „aktywnej pomocniczości”, mającej zagwarantować wartość dodaną prawodawstwa UE z korzyścią dla obywateli i przyczynić się do zwiększenia poczucia odpowiedzialności za decyzje UE w państwach członkowskich.

Należy położyć nacisk na podejmowanie nowych innowacyjnych działań budujących poczucie tożsamości europejskiej i aktywność obywatelską, a zwłaszcza na wprowadzenie programu Erasmus dla przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych lub „korespondentów europejskich” według modelu, który wybrała Austria.

Poprawka 9

Motyw 24

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie tego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.</p>	<p>Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie tego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.</p> <p><i>Środki muszą maksymalnie ograniczać obciążenie administracyjne spoczywające na wnioskodawcach i gwarantować dostęp do funduszy wszystkim organizacjom, które mogą potencjalnie zgłaszać udział w programie. Należy wprowadzić dwuetapowy proces składania wniosków, składający się z krótkiego opisu projektu służącego opracowaniu kryteriów kwalifikowalności oraz kompletnego wniosku w przypadku obiecującej perspektywy finansowania. Jeżeli to możliwe, należy akceptować wnioski elektroniczne. Wnioskodawcy muszą mieć dostęp do krajowego punktu kontaktowego, w którym będą mogli uzyskać wsparcie i odpowiedzi na pytania dotyczące procedury składania wniosków oraz sprawdzić kompletność wniosku przed jego wysłaniem. UE w możliwie najskuteczniejszy sposób przekaże informacje o możliwościach finansowania wszystkim potencjalnym beneficjentom, aby zagwarantować udział zróżnicowanych organizacji istniejących w różnych państwach członkowskich i państwach partnerskich.</i></p>

Uzasadnienie

Uproszczenie procedury składania wniosków ma kluczowe znaczenie, zwłaszcza dla osób ubiegających się o finansowanie po raz pierwszy, mniejszych społeczności i organizacji non-profit. Ważne jest, aby jak najskuteczniej i w maksymalnym zakresie przekazać informacje o oferowanych możliwościach wszystkim samorządom lokalnym i regionalnym oraz wszystkim innym potencjalnie zainteresowanym podmiotom, aby uniknąć sytuacji, w której ze środków korzystać będą jedynie uprzywilejowani partnerzy UE lub najlepiej poinformowane organizacje. Funkcja „korespondentów europejskich” jest ważna i należy ją podkreślić w tekście Komisji Europejskiej.

Poprawka 10

Motyw 28

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie UE mają sięgnąć 25 %. Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej.</p>	<p>Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz mając na uwadze, że wspólne działania na tych polach na różnych szczeblach mogą prowadzić do rozwoju obywatelstwa i budowania poczucia przynależności, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie UE mają sięgnąć 25 %. Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej, a istniejące działania lokalne będą wspierane.</p>

Uzasadnienie

Działania dotyczące zmiany klimatu i osiągnięcia szerszych celów zrównoważonego rozwoju ONZ są bezpośrednio powiązane z tworzeniem integracyjnego społeczeństwa i wzmocnieniem poczucia obywatelstwa i przynależności. Należy informować obywateli o wyzwaniach międzynarodowych w dziedzinie klimatu, lecz również angażować ich we wspólne działania. Takie podejście można zaakcentować w prawodawstwie, tym bardziej że synergie między programem „Prawa i Wartości” a przeciwdziałaniem zmianie klimatu nie zostały dostatecznie wyjaśnione.

UE musi wspierać istniejące działania w miejsce tworzenia nowych. Kampanie informacyjne i podnoszące świadomość są często realizowane na szczeblu lokalnym.

Poprawka 11

Motyw 29

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania programu w terenie.</p>	<p>Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania programu w terenie dokonywanej w porozumieniu z zaangażowanymi w te działania władzami lokalnymi i regionalnymi, zgodnie z zasadą aktywnej pomocniczości.</p>

Uzasadnienie

W dniu 10 lipca br. grupa zadaniowa ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” przedstawiła swoje wnioski, w których zaleca nowe podejście w postaci „aktywnej pomocniczości”, mającej zagwarantować wartość dodaną prawodawstwa UE z korzyścią dla obywateli i przyczynić się do zwiększenia poczucia odpowiedzialności za decyzje UE w państwach członkowskich.

Poprawka 12

Rozdział I art. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Prawa i Wartości” (zwany dalej „programem”).	Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Prawa, Wartości i Obywatelstwo ” (zwany dalej „programem”).
Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.	Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Uzasadnienie

Nazwa programu musi być spójna z celami i wdrażanymi działaniami. Komponent „obywatelstwo” ma zaś kluczowe znaczenie w programie i z tego względu powinien pojawić się w jego nazwie.

Poprawka 13

Rozdział I – art. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Celem ogólnym programu jest ochrona i propagowanie praw i wartości przewidzianych w traktatach UE, między innymi przez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w celu utrzymania otwartych, demokratycznych i integracyjnych społeczeństw.	1. Celem ogólnym programu jest ochrona i propagowanie praw i wartości przewidzianych w traktatach UE, między innymi przez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, władz lokalnych i regionalnych oraz ich przedstawicieli , w celu utrzymania otwartych, demokratycznych i integracyjnych społeczeństw.
2. W ramach celu ogólnego określonego w ust. 1 program ma następujące cele szczegółowe, które odpowiadają poszczególnym komponentom:	2. W ramach celu ogólnego określonego w ust. 1 program ma następujące cele szczegółowe, które odpowiadają poszczególnym komponentom:
a) propagowanie równości i praw (komponent „Równość i prawa”),	a) propagowanie równości i praw (komponent „Równość i prawa”),
b) propagowanie zaangażowania obywateli w życie demokratyczne Unii i ich udziału w nim (komponent „Zaangażowanie i udział obywateli”),	b) propagowanie zaangażowania obywateli w życie demokratyczne Unii i ich udziału w nim (komponent „Zaangażowanie i udział obywateli”),
c) zwalczanie przemocy (komponent Daphne).	c) zwalczanie przemocy (komponent Daphne).

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne są beneficjentami środków z programu i mają kluczową rolę do odegrania, zwłaszcza w kwestii praw obywateli i aktywności obywatelskiej. Stowarzyszenia samorządów lokalnych i regionalnych odegrały wielką rolę w rozpowszechnianiu programu i nadal są jego częścią.

Poprawka 14

Rozdział I art. 4 lit. b) i nowa litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>b) [...] propagowaniu zaangażowania obywatelskiego i demokratycznego, umożliwiającego obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii.</p>	<p>b) [...] propagowaniu zaangażowania obywatelskiego i demokratycznego na szczeblu krajowym i europejskim, umożliwiającego obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania na szczeblu niższym niż krajowy, krajowym i na szczeblu Unii.</p> <p>c) wdrożeniu nowych innowacyjnych działań skierowanych w szczególności do przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz urzędników i innych pracowników władz lokalnych i regionalnych, np. poprzez opracowanie programu mobilności, szkoleń i wymiany przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz wprowadzenie na wzór austriacki sieci „radnych miejskich” odpowiedzialnych za sprawy europejskie, którzy pozyskiwaliby informacje o aktualnych działaniach europejskich i występowałiby jako pośrednicy między obywatelami a Unią Europejską.</p>

Uzasadnienie

Aktywność obywatelska często rozpoczyna się na szczeblu lokalnym, w kwestiach mających wpływ na codzienne życie obywateli, np. jeśli chodzi o kształcenie ich dzieci lub mobilność. Aktywność obywatelską na szczeblu lokalnym należy wspierać w ramach programu, ponieważ jest to pierwszy etap zaangażowania na wyższym szczeblu – krajowym lub europejskim. Kampanie uświadamiające na szczeblu lokalnym mogą być powiązane z aktywnością obywatelską na szczeblu europejskim.

Obecnie możliwości zaangażowania się obywateli w tematy europejskie pozostają ograniczone i nie działają w optymalny sposób. Aby uniknąć frustracji lub zniechęcenia, należy rozwinąć możliwości wypowiedzenia się na wszystkich poziomach, w tym na szczeblu lokalnym.

Z tego względu kluczowym czynnikiem sprzyjającym aktywności obywatelskiej są przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych oraz urzędnicy i inni pracownicy władz lokalnych i regionalnych świadomi wyzwań i przeszkoleń z zakresu strategii politycznych UE, posiadający rzetelne informacje na aktualne tematy europejskie. Mogą oni służyć jako pośrednicy między obywatelami a UE, udzielając informacji i odpowiadając na pytania obywateli. Przyczyniłoby się to do przywrócenia łączności między UE a jej obywatelami, do pobudzania zainteresowania obywateli sprawami europejskimi i udzielania odpowiedzi na pytania obywateli, a tym samym sprzyjałoby aktywności obywatelskiej i budowaniu poczucia przynależności.

Poprawka 15

Rozdział I – art. 6 ust. 1 i 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi [641 705 000] EUR w cenach bieżących.</p> <p>2. W ramach kwoty, o której mowa w ust. 1, następującą orientacyjną kwotę przeznaczają się na następujący cel:</p>	<p>1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi [1 100 000 000] EUR w cenach bieżących.</p> <p>2. W ramach kwoty, o której mowa w ust. 1, następującą orientacyjną kwotę przeznaczają się na następujący cel:</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
[408 705 000] EUR na cele szczegółowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. a) i c);	a) [450 000 000] EUR na cele szczegółowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. a) i c);
[233 000 000] EUR na cel szczegółowy, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. b).	b) [650 000 000] EUR na cel szczegółowy, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. b).

Uzasadnienie

Konieczne jest zwiększenie ogólnego budżetu na instrument „Prawa i wartości” biorąc pod uwagę ogromne wyzwania stojące przed UE jako wspólnotą wartości, opartą na prawach.

Poprawka 16

Rozdział III art. 16 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.	5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa obywatele i inne zainteresowane podmioty mogą wyrazić opinię na temat projektu tekstu aktu delegowanego w terminie czterech tygodni. W sprawie projektu tekstu należy zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, w oparciu o doświadczenie organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych i regionalnych związane z wdrażaniem programu.

Uzasadnienie

Mając na uwadze fachowe doświadczenie społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych i regionalnych i stosunki robocze między nimi, opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Europejskiego Komitetu Regionów ma kluczowe znaczenie dla aktów delegowanych przyjmowanych w związku z programem. Należy uwzględnić doświadczenie organizacji pozarządowych oraz samorządów lokalnych i regionalnych w obszarze wdrażania działań, wyrażone zwłaszcza w formie opinii EKES-u i KR-u.

Poprawka 17

Rozdział IV art. 18 ust. 2 i nowy ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 2.	2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i rezultatami, szczegółowości poprzez sieć punktów informacyjnych Europe Direct . Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 2.
	3. UE w możliwie najskuteczniejszy sposób przekazuje informacje o możliwościach finansowania wszystkim potencjalnym beneficjentom, aby zagwarantować udział zróżnicowanych organizacji istniejących w różnych państwach członkowskich i państwach partnerskich. Wnioskodawcy będą mieć dostęp do punktu kontaktowego, w którym będą mogli uzyskać wsparcie i odpowiedzi na pytania dotyczące procedury składania wniosków oraz sprawdzić kompletność wniosku przed jego wysłaniem.

Uzasadnienie

Ważne jest, aby jak najskuteczniej i w maksymalnym zakresie przekazać informacje o oferowanych możliwościach wszystkim samorządom lokalnym i regionalnym oraz wszystkim innym zainteresowanym podmiotom, aby uniknąć sytuacji, w której ze środków korzystać będą jedynie uprzywilejowani partnerzy UE lub najlepiej poinformowane organizacje. Funkcja „korespondentów europejskich” jest ważna i należy ją podkreślić w tekście Komisji Europejskiej. Sieć punktów informacyjnych Europe Direct jest wydajna i lokalnie połączona. Realizowanie działań informacyjnych i komunikacyjnych za pośrednictwem punktów informacyjnych Europe Direct pozwala osiągać wyniki bez zwiększania wydatków.

Poprawka 18

Załącznik I lit. g)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
g) integrowanie Europejczyków z różnych krajów i kultur dzięki umożliwianiu im udziału w działaniach związanych z partnerstwem miast;	g) integrowanie Europejczyków z różnych krajów i kultur dzięki umożliwianiu im udziału w działaniach związanych z partnerstwem miast i wsi oraz w projektach współpracy transgranicznej;

Uzasadnienie

W programie „Prawa i Wartości” należy również uwzględnić projekty współpracy transgranicznej, ponieważ budują one poczucie wzajemnej przynależności, tożsamości europejskiej i przekraczania różnic między krajami.

Poprawka 19

Załącznik I lit. h)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
h) zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w budowie bardziej demokratycznej Unii i ułatwianie takiego uczestnictwa, jak również wspieranie znajomości praw i wartości w drodze wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego;	h) zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w budowie bardziej demokratycznej Unii i ułatwianie takiego uczestnictwa, jak również wspieranie znajomości praw i wartości w drodze wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń przedstawicielskich;

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne są beneficjentami środków z programu i mają kluczową rolę do odegrania, zwłaszcza w kwestii praw obywateli i aktywności obywatelskiej. Stowarzyszenia samorządów lokalnych i regionalnych odegrały wielką rolę w rozpowszechnianiu programu i nadal są jego częścią.

Poprawka 20

Załącznik I lit. j)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka
(j) rozwijanie zdolności sieci europejskich do propagowania i dalszego rozwijania prawa Unii, jej celów i strategii politycznych, a także wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w dziedzinach objętych programem;	j) rozwijanie zdolności sieci europejskich za pomocą wieloletnich dotacji operacyjnych do propagowania i dalszego rozwijania prawa Unii, wzmacniania oddolnych krytycznych debat na temat jej celów i strategii politycznych, a także wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń przedstawicielskich działających w dziedzinach objętych programem;

Uzasadnienie

Społeczeństwo obywatelskie jest bardzo ważne, ale władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia przedstawicielskie na szczeblu lokalnym i regionalnym posiadają i odgrywają kluczową rolę w ramach ogólnych celów programu, w szczególności w ramach celów szczegółowych określonych w art. 2 ust. 2.

Poprawka 21

Załącznik I lit. l) (nowa)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	l) nowe innowacyjne działania skierowane w szczególności do przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz urzędników i innych pracowników władz lokalnych i regionalnych, np. poprzez opracowanie programu mobilności, szkoleń i wymiany przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz wprowadzenie na wzór austriacki funkcji „korespondenta europejskiego”, który pozyskiwałby informacje o aktualnych działaniach europejskich i występował jako pośrednik między obywatelami a Unią Europejską.

Uzasadnienie

Przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych oraz urzędnicy i inni pracownicy władz lokalnych i regionalnych świadomi wyzwań i zaznajomieni w drodze szkoleń ze strategiami politycznymi UE oraz posiadający rzetelne informacje na aktualne tematy europejskie są kluczowym czynnikiem sprzyjającym aktywności obywatelskiej. Mogą oni służyć jako pośrednicy między obywatelami a UE, udzielając informacji i odpowiadając na pytania obywateli. Przyczyniłoby się to do przywrócenia łączności między UE a jej obywatelami, do pobudzenia zainteresowania obywateli sprawami europejskimi i udzielania odpowiedzi na pytania obywateli, a tym samym sprzyjałoby aktywności obywatelskiej i budowaniu poczucia przynależności.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej w sprawie wieloletnich ram finansowych zawierający tytuł II dotyczący inwestowania w ludzi, spójności społecznej i wartości; przypomina, że koncepcja ta była już prezentowana przez KR w sprawozdaniu na temat programu Erasmus dla przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych.
2. Wyraża aprobatę dla wniosku dotyczącego rozporządzenia ustanawiającego program „Prawa i Wartości”. Trzy cele programu są kluczowe na wszystkich szczeblach rządów i są zgodne z opiniami wyrażonymi przez KR w różnych sprawozdaniach i w programie prac.
3. Wyraża jednak ubolewanie z powodu braku terminu „obywatelstwo” w tytule funduszu, chociaż pojęcie to stanowi centralny element działań, które zainteresowane strony powinny przeprowadzić, zwłaszcza – co podkreśla Komisja w swoim tekście – w obliczu braku zaufania zarówno wewnątrz państw członkowskich, jak i pomiędzy nimi i wobec Europy, a także w obliczu wzrostu postaw ekstremistycznych.

4. Całkowicie popiera cele Komisji w dziedzinie zwalczania przemocy, promowania praw europejskich bez dyskryminacji, zwłaszcza wobec osób niepełnosprawnych, równości kobiet i mężczyzn oraz promowania prawa do życia prywatnego. KR wnioskuje o podjęcie konkretnych działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz zwalczania dyskryminacji i przemocy związanej z płcią.
5. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji o połączenie w jeden wspólny fundusz programów „Prawa i Wartości” oraz „Sprawiedliwość”, co umożliwi uproszczenie procedur i poprawę ich widoczności, a także elastyczność budżetową między programami.
6. Z zadowoleniem przyjmuje nową podstawę prawną wybraną przez Komisję; podkreśla w związku z tym konieczność stosowania zasady „aktywnej pomocniczości” zgodnie z definicją zawartą w sprawozdaniu końcowym grupy zadaniowej ds. zasady pomocniczości.
7. Stwierdza, że wnioski Komisji są zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.
8. Wyraża ubolewanie, że kwoty przydzielone na fundusz nie zostały zwiększone w związku z liczbą wniosków i koniecznością szerszego działania; w związku z tym wnioskuje o zwiększenie ogólnej puli środków dla programu „Prawa i wartości” do 1,1 mld EUR, z czego 513 mln EUR, które stanowią jedno euro na obywatela UE, powinno zostać przyznane na partnerstwo i działania służące nawiązywaniu kontaktów między obywatelami a ich władzami lokalnymi i regionalnymi oraz na wprowadzanie nowych i innowacyjnych działań skierowanych do przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych.
9. Wnioskuje o skuteczną komunikację w celu zadbania o dotarcie do wszystkich potencjalnych uczestników programu z informacjami o możliwościach finansowania. Samorządy lokalne i regionalne muszą otrzymywać bezpośrednie informacje o działaniach, do których mogą się zgłaszać, zwłaszcza tych dotyczących uczestnictwa obywatelskiego. W tym względzie użyteczna może być praca wykonywana już w tej dziedzinie przez ośrodki sieci Komisji Europejskiej „Europe Direct”.
10. Przypomina, że podczas gdy instytucje europejskie są postrzegane jako odległe i technokratyczne, samorządy lokalne i regionalne, a tym samym przedstawiciele wybrani na szczeblu lokalnym i regionalnym są blisko obywateli i w związku z tym stanowią bezpośredni i skuteczny łącznik między UE a obywatelami.
11. Podkreśla znaczenie wyjaśnienia, kto rządzi Unią Europejską i wzywa UE do wzmocnienia roli Komisji Europejskiej, ponadnarodowej władzy wykonawczej Unii, z zastrzeżeniem silniejszej demokratycznej kontroli i nadzoru.
12. Uważa, że rozwój synergii i wprowadzenie nowych, innowacyjnych narzędzi będą miały kluczowe znaczenie dla poprawy widoczności, skuteczności i monitorowania programów; szkolenie i informowanie przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych może tym samym odgrywać tu zasadniczą rolę.
13. Pragnie, aby w programie zostały uwzględnione także projekty współpracy transgranicznej, ponieważ zachęcają do współpracy między regionami i organizacjami różnych państw członkowskich i w tym sensie wspierają wspólne poczucie tożsamości europejskiej.
14. Wnioskuje o włączenie nowych innowacyjnych form działania do komponentu „Zaangażowanie i udział obywateli”, zwłaszcza w odniesieniu do przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych, na przykład poprzez opracowanie programu szkolenia i mobilności przedstawicieli lokalnych i regionalnych, zgodnie z opisem w sprawozdaniu KR-u przyjętym w lutym 2018 r.
15. Wnosi również, by instytucje europejskie w porozumieniu z państwami członkowskimi zadbały o utworzenie sieci „korespondentów europejskich” na wzór austriacki, aby informować pochodzących z wyboru przedstawicieli lokalnych o aktualnych sprawach europejskich i dostarczać im kluczowych elementów, dzięki którym będą mogli jak najlepiej odpowiadać na oczekiwania obywateli; przyczyni się to do przeciwdziałania odseparowaniu obywateli od kwestii europejskich.
16. Uważa, że zaangażowanie różnych podmiotów stanowi klucz do sukcesu programu i do osiągnięcia wyznaczonych celów. KR wnioskuje o nadanie pierwszeństwa podejściu wielopoziomowemu, ponieważ wiele działań przewidzianych w programie jest definiowanych i realizowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym, a samorządy lokalne i regionalne mogą być beneficjentami środków z programu.
17. Podkreśla, że nawet jeżeli kampanie informacyjne i uświadamiające mają kluczowe znaczenie, nie wystarczą do zapewnienia uczestnictwa obywatelskiego. Należy stworzyć skuteczne instrumenty umożliwiające udział obywateli; europejskie inicjatywy obywatelskie są tego przykładem na szczeblu europejskim, a KR w sprawozdaniu przyjętym w marcu 2018 r. wydał wiele zaleceń, aby poprawić instrument uczestnictwa obywatelskiego na szczeblu europejskim.

18. Uważa również, że kampanie informacyjne muszą koncentrować się na możliwościach na szczeblu lokalnym. Właśnie na tym szczeblu obywatele mogą rozpocząć zaangażowanie w kwestie, które dotyczą ich bezpośrednio w codziennym życiu.

19. Wraz z samorządami lokalnymi i regionalnymi będzie uczestniczyć w promowaniu zwłaszcza praw obywateli, zaangażowania i uczestnictwa obywatelskiego, aby lepiej uświadamiać wielkie wyzwania europejskie i zwiększać poczucie przynależności europejskiej. KR już teraz podejmuje działania i wspiera cele programu, na przykład w ramach ponad 180 debat zorganizowanych w całej Europie dzięki programowi „Rozważania nad Europą”. Pokazuje to, że wielu obywateli chce wypowiadać się w sprawach europejskich i angażować się w nie.

Bruksela, dnia 10 października 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
